

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 642

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 29 iunie 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE SENATULUI		
102.	— Hotărâre privind vacantarea funcției de președinte al Senatului	2
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI		
391.	— Decizie privind exercitarea, cu caracter temporar, de către doamna Loredana Hristodorescu a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	2
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 33 din 6 iunie 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	3–8

ACTE ALE SENATULUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

HOTĂRÂRE**privind vacantarea funcției de președinte al Senatului**

În temeiul prevederilor art. 64 din Constituția României, republicată, precum și ale art. 28 din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat,

având în vedere demisia din funcția de președinte al Senatului a domnului senator Florin-Vasile Cîțu, înregistrată cu nr. 1.236 din 29 iunie 2022,

Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Senatul ia act de demisia domnului senator Florin-Vasile Cîțu din funcția de președinte al Senatului și declară vacantă această funcție.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din 29 iunie 2022, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
ALINA-ȘTEFANIA GORGHIU

București, 29 iunie 2022.
Nr. 102.

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE**privind exercitarea, cu caracter temporar,
de către doamna Loredana Hristodorescu a funcției
publice vacante din categoria înalților funcționari publici
de secretar general al Ministerului Investițiilor
și Proiectelor Europene**

Având în vedere propunerea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene formulată prin Adresa nr. 1.444/MIB din 16 iunie 2022, înregistrată la Cabinetul prim-ministrului cu nr. 5/4.560 din 16 iunie 2022, precum și Adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nr. 29.887/2022,

în temeiul art. 29, art. 394 alin. (2) lit. d), art. 397, art. 502 alin. (1) lit. f), art. 509 alin. (3) și al art. 530 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data de 1 iulie 2022, doamna Loredana Hristodorescu, director general la Direcția generală juridică și relația cu Parlamentul, exercită, cu caracter temporar, funcția publică vacantă din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene pentru o perioadă de 6 luni.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Marian Neacșu

București, 28 iunie 2022.
Nr. 391.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 33

din 6 iunie 2022

Dosar nr. 629/1/2022

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile
Valentina Vrabie — președintele delegat al Secției a II-a civile

Denisa Angelica Stănișor — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Mari Ilie — judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă — judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă
Valentin Mitea — judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu — judecător la Secția I civilă
Petronela Iulia Nițu — judecător la Secția a II-a civilă

George Bogdan Florescu — judecător la Secția a II-a civilă

Eugenia Voicheci — judecător la Secția a II-a civilă

Rodica Zaharia — judecător la Secția a II-a civilă

Adina Oana Surdu — judecător la Secția a II-a civilă

Beatrice Mariș — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Ana Roxana Tudose — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Claudia Marcela Canacheu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Vasile Bîcu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Carmen Mihaela Voinescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 629/1/2022, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 303/121/2021.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea, referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

8. Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus, prin Încheierea din 3 martie 2022, în Dosarul nr. 303/121/2021, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *în interpretarea și aplicarea art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare* (Legea nr. 263/2010), *se poate modifica, pe calea revizuirii, stagiul complet de cotizare utilizat, necontestat la momentul stabilirii drepturilor de pensie, ca urmare a pronunțării unei decizii în interesul legii de către Înalta Curte de Casație și Justiție?*

9. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 21 martie 2022 cu nr. 629/1/2022, termenul de judecată fiind stabilit la 6 iunie 2022.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

10. *Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 107. — „(1) În situația în care, ulterior stabilirii și/sau plății drepturilor de pensie, se constată diferențe între sumele stabilite și/sau plătite și cele legal convenite, casa teritorială de pensii operează, din oficiu sau la solicitarea pensionarului, modificările ce se impun, prin decizie de revizuire. (...)”

III. Expunerea succintă a procesului

11. *Prin acțiunea înregistrată pe rolul Tribunalului Galați — Secția I civilă* cu nr. 303/121/2021, reclamanta X a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Casa Județeană de Pensii Galați, revizuirea Deciziei de pensionare nr. xxxxxx din 16 martie 2010 pentru erori de calcul, cu aplicarea unui stagiului de cotizare de 27 de ani și 6 luni, precum și plata diferențelor de drepturi de pensie pentru 3 ani anterior Notificării nr. xxxxx din 30 septembrie 2017 și până la intrarea în legalitate.

12. Reclamanta a susținut că în baza Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări

sociale, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 19/2000*), a depus cerere de pensionare pentru vârsta standard și stagiul complet de cotizare la data de 1 februarie 2010, iar pârâta a emis decizia de pensie contestată, prin care s-a reținut vârsta de 59 de ani și 4 luni, redusă la 57 de ani și o lună, ca urmare a prestării muncii în grupele I și a II-a de muncă. În ceea ce privește stagiul complet de cotizare luat în calcul pentru stabilirea punctajului mediu anual, în mod nejustificat s-a considerat de către intimată că acesta ar fi de 28 de ani și 8 luni. Vârsta standard și stagiile complete de cotizare, atât pentru bărbați, cât și pentru femei, sunt prevăzute în anexa nr. 3 la *Legea nr. 19/2000* și sunt stabilite în funcție de data depunerii cererii de pensionare. Or, față de data depunerii cererii de pensionare, respectiv 16 februarie 2010, stagiul complet de cotizare era de 27 de ani și 6 luni.

13. *Pârâta Casa Județeană de Pensii Galați a formulat întâmpinare*, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca nefondată. A susținut că reclamanta beneficiază de pensie pentru limită de vârstă stabilită în baza prevederilor Legii nr. 19/2000, începând cu data de 17 februarie 2010, drepturi stabilite prin Decizia nr. xxxxxx din 16 martie 2010, reținându-se un stagiul total de cotizare de 40 de ani, 9 luni și 3 zile, din care: 17 ani, 5 luni și 21 de zile în grupa a II-a de muncă; 19 ani și 12 zile în condiții normale de muncă; 4 ani și 3 luni spor aferent grupei de muncă și pentru stagiul realizat în grupa a II-a de muncă.

14. A susținut că sporul acordat la stagiul de cotizare, în cazul persoanelor care au desfășurat activitate în fostele grupe I și/sau a II-a de muncă, recunoscut de legislația în vigoare până la data de 1 aprilie 2001, nu reprezintă o perioadă contributivă, care să fie utilizată la determinarea punctajului mediu anual.

15. În ceea ce privește utilizarea unui stagiul complet de cotizare de 27 de ani și 6 luni, a precizat că reclamanta beneficiază de pensie pentru limită de vârstă din data de 17 februarie 2010, având în vedere un stagiul complet de cotizare de 28 de ani și 8 luni și vârsta standard de pensionare de 59 de ani și 4 luni, potrivit anexei nr. 3 la *Legea nr. 19/2000*. Astfel, reclamanta a beneficiat atât de reducerea vârstei de pensionare, cât și de spor la pensie.

16. Prin *Sentița civilă nr. 1.364 din 28 septembrie 2021*, Tribunalul Galați — Secția I civilă a respins, ca nefondată, reținând că reclamanta și-a întemeiat acțiunea pe Decizia nr. 4 din 4 aprilie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 19 mai 2011 (*Decizia nr. 4 din 4 aprilie 2011*). Potrivit prevederilor art. 518 din Codul de procedură civilă: „Decizia în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.” Or, dispozițiile Legii nr. 19/2000 sunt abrogate prin art. 196 lit. a) din *Legea nr. 263/2010*.

17. Mai mult, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a pronunțat Decizia nr. 22 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 22 octombrie 2015 (*Decizia nr. 22 din 29 iunie 2015*), prin care a statuat că stagiul complet de cotizare al persoanelor care se pensionează în temeiul dispozițiilor Legii nr. 263/2010 și care beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare se determină conform anexei nr. 5, în funcție de data nașterii asiguratului.

18. Această decizie trebuie coroborată cu Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.037 din 6 decembrie 2018 (*Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018*), care,

având a se pronunța asupra modalității în care, în procesul de recalculare a pensiilor, se stabilesc stagiile complete de cotizare, a statuat că sintagma „stagiile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații” se referă la legea în vigoare la data recalculării pensiei, anume la *Legea nr. 263/2010*, în condițiile în care legiuitorul nu face nicio trimitere, directă sau indirectă, expresă sau implicită, la stagiul de cotizare prevăzut de o altă lege decât cea în care este cuprinsă dispoziția legală, deci nici la legea în vigoare la data deschiderii dreptului la pensie.

19. Pentru toate aceste considerente, instanța a reținut că stagiul de cotizare aferent recalculării pensiei reclamantei este cel prevăzut de *Legea nr. 263/2010*, în vigoare la momentul formulării cererii, sens în care a respins ca neîntemeiată acțiunea.

20. *Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta*, susținând că dispozițiile art. 169¹ din *Legea nr. 263/2010*, în interpretarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, nu sunt aplicabile speței, având în vedere faptul că a fost pensionată sub imperiul dispozițiilor Legii nr. 19/2000, iar recalcularea pensiei se face cu stagiile de cotizare prevăzute de dispozițiile legale în vigoare la data deschiderii dreptului la pensie.

21. În ședința publică din 20 ianuarie 2022, instanța, din oficiu, a pus în discuția părților necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura prevăzută de dispozițiile art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă pentru dezlegarea modului de interpretare a prevederilor art. 107 din *Legea nr. 263/2010*.

22. Prin Încheierea din 3 martie 2022, sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

23. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare.

24. Astfel, există o cauză în curs de judecată în ultimă instanță, respectiv pe rolul Curții de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, având ca obiect un apel într-un litigiu de asigurări sociale.

25. De lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 107 alin. (1) din *Legea nr. 263/2010* depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât reclamanta solicită revizuirea deciziei de pensionare, invocând existența unei erori în calculul pensiei, respectiv cu privire la stagiul de cotizare care i-a fost aplicat potrivit anexei nr. 9 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale nr. 340/2001, cu modificările și completările ulterioare (*Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000*), în loc să îi fie aplicat stagiul de cotizare din anexa nr. 3 la *Legea nr. 19/2000*.

26. Nelegalitatea modului de stabilire a stagiului de cotizare este fundamentată pe Decizia nr. 4 din 4 aprilie 2011. Eroarea invocată de reclamantă nu este o eroare de calcul matematic sau care să rezulte din neluarea în seamă în mod involuntar a unor acte depuse, a unor stagii de cotizare sau dispoziții legale aplicabile, în speță fiind vorba despre modul de interpretare a dispozițiilor Legii nr. 19/2000 de către casele de pensii. Asupra acestui aspect chiar instanțele de judecată au avut opinii diferite, fiind necesară pronunțarea unui recurs în interesul legii pentru unificarea practicii judiciare.

27. De menționat că decizia de pensionare nu a fost contestată de către reclamantă, devenind definitivă.

28. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

29. Problema de drept este una dificilă, întrucât instanța este obligată să respecte atât dispozițiile legii, cât și deciziile pronunțate în recurs în interesul legii. Dacă se apreciază că decizia pronunțată în recurs în interesul legii are ca efect recunoașterea nelegalității modului de calcul al pensiilor, ar trebui revizuite toate deciziile emise în perioada de aplicare a Legii nr. 19/2000 și toate deciziile ulterior emise, în temeiul legilor ulterior aplicabile, ceea ce ar bulversa întregul sistem de pensii.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

30. Intimata a susținut că este de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu mențiunea că problema de drept va trebui analizată și prin raportare la dispozițiile Legii nr. 113/2021 pentru completarea art. 107 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (*Legea nr. 113/2021*). Consideră că prevederile art. 107 alin. (2¹) din Legea nr. 263/2010 nu se aplică în situația sumelor acordate prin revizuirea drepturilor de pensie în baza unor hotărâri judecătorești.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

31. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 303/121/2021 apreciază că pronunțarea unei decizii într-un recurs în interesul legii nu are ca efect constatarea nelegalității modului de stabilire a pensiilor, anterior pronunțării acesteia. Situațiile juridice anterior stabilite și rămase definitive prin necontestare sau prin respingerea contestației ca nefondată nu mai pot fi puse în discuție.

32. Art. 107 din Legea nr. 263/2010 se referă la situația în care casa teritorială de pensii constată, ulterior emiterii unor decizii de pensionare, din oficiu sau la cerere, că au intervenit erori în modul de calcul sau în modul de plată a pensiei.

33. Nu se poate extinde conținutul acestui articol pentru a modifica situații juridice definitiv stabilite, în cazul în care casa de pensii a avut un mod unitar de interpretare și aplicare a legii, iar acesta nu a coincis cu opinia ulterioară a Înaltei Curți de Casație și Justiție. În acest caz nu este vorba despre o eroare de stabilire a pensiei, ci despre aplicarea voită a unor norme legale, în sensul pe care chiar și unele instanțe de judecată l-au înțeles.

34. De aceea, nu se poate analiza legalitatea unor decizii de pensie definitive pe calea revizuirii, întrucât s-ar lăsa fără efect dispozițiile art. 149 alin. (4) din Legea nr. 263/2010, respectiv art. 88 din Legea nr. 19/2000, s-ar eluda procedura de contestare prevăzută de lege și s-ar încălca principiul stabilității raporturilor juridice.

35. Cu atât mai mult, revizuirea unor decizii emise în urmă cu zeci de ani ar putea avea efecte nebanuite, întrucât legea pensiilor a avut multiple modificări, unele chiar cu scopul de a repara anumite inechități sau diferențe anterioare de reglementare.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

36. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat hotărâri judecătorești, precum și opinii teoretice ale magistraților în interpretarea problemei de drept semnalate.

37. Astfel, *într-o primă opinie, majoritară*, s-a apreciat că, în aplicarea art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, se poate modifica, pe calea revizuirii, stagiul complet de cotizare utilizat,

necontestat la momentul stabilirii drepturilor de pensie, ca urmare a pronunțării unei decizii în interesul legii. În acest sens s-a arătat, pe de o parte, că pensia ce face obiectul revizuirii este stabilită prin decizie definitivă, însă caracterul definitiv al deciziei nu se constituie într-un fine de neprimire a cererii de revizuire, întrucât instituția în sine a fost gândită de legiuitor ca un remediu pentru respectarea dreptului la pensie, chiar și în condițiile în care deciziile au rămas definitive și nu mai pot fi contestate. Practic, în materie de revizuire, dar și de recalculare a pensiei, caracterul definitiv al deciziilor este nerelevant, astfel că nu trebuie dovedit, dar nici nu constituie un impediment pentru activarea acestor instituții.

38. Pe de altă parte, este absolut firesc ca efectele săvârșirii unor erori de calcul sau ale aplicării greșite a legii de către organele administrative să nu se propage pe toată durata exercitării dreptului la pensie, adică pe tot restul vieții pensionarului, chiar dacă aceste erori sau aplicarea greșită a legii au fost consfințite printr-o decizie rămasă definitivă, dar care nu a făcut obiectul controlului judecătorec.

39. Examinând constituționalitatea dispozițiilor art. 107 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, prin Decizia nr. 439 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 7 august 2015, Curtea Constituțională a constatat că revizuirea apare ca o modalitate de punere de acord a cuantumului pensiei cu dispozițiile legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei. Prin urmare, nu se poate vorbi despre afectarea retroactivă a unui drept câștigat în mod definitiv, de vreme ce, așa cum instanța de contencios constituțional reținea, prin Decizia nr. 874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, de acest atribut se bucură doar cuantumului pensiei stabilit potrivit principiului contributivității, și nu cuantumului pensiei aflate în plată, stabilit însă cu încălcarea dispozițiilor legale.

40. În acest sens au transmis hotărâri judecătorești și opinii teoretice Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă, Tribunalul Dolj — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Gorj — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Vaslui, Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă, Tribunalul Bihor, Curtea de Apel Pitești, Tribunalul Buzău — Secția I civilă, Curtea de Apel Suceava — Secția I civilă, Tribunalul Botoșani — Secția I civilă, Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția I civilă, Curtea de Apel Timișoara — Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigiilor de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Timiș — Secția I civilă, Tribunalul Caraș-Severin — Secția I civilă.

41. *Într-o altă opinie* s-a apreciat că nu poate fi modificat, pe calea revizuirii, stagiul complet de cotizare utilizat, necontestat la momentul stabilirii drepturilor de pensie, ca urmare a pronunțării unei decizii în interesul legii de către Înalta Curte de Casație și Justiție. S-a avut în vedere că o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 19/2000, pentru aplicarea unui alt stagiul complet de cotizare, se putea formula oricând în perioada în care actul normativ a fost în vigoare, acțiunea introdusă la instanță după abrogarea acestui act normativ fiind lipsită de temei juridic. A aplica dispozițiile pretinse de reclamantă ar însemna a conferi caracter ultraactiv unei legi civile, fără o dispoziție legală derogatorie în acest sens.

42. Este adevărat că, potrivit principiului *tempus regit actum*, orice modificare a elementelor avute în vedere la stabilirea pensiei urmează a fi evaluată potrivit legii în baza căreia s-a deschis dreptul la pensie, însă pentru ca unei astfel de modificări

să i se recunoască efectele juridice urmărite în prezent, sub aspectul existenței sau al cuantumului dreptului la pensie, ea trebuie să fie reglementată de norme juridice în vigoare.

43. În acest sens au depus hotărâri judecătorești și au exprimat opinii teoretice Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, Curtea de Apel Iași — Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale.

44. Curtea de Apel Galați și Curtea de Apel Ploiești au transmis că practica instanțelor arondate este neunitară.

45. *Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție* a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

46. Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, respingând excepțiile de neconstituționalitate invocate.

47. Astfel, prin Decizia nr. 439 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 7 august 2015, instanța de contencios constituțional a reținut că: „22. (...) *dispozițiile de lege criticate prevăd posibilitatea revizuirii pensiei, din oficiu, de către casele teritoriale sau sectoriale de pensii ori la cererea pensionarului, în situația în care se constată o diferență între cuantumul stabilit al pensiei și ceea ce s-ar cuveni potrivit dispozițiilor legale. De asemenea, se prevede posibilitatea de a acorda ori de a recupera sumele care reprezintă diferențe între cuantumul stabilit al pensiei și cel legal cuvenit. Astfel, revizuirea apare ca o modalitate de punere de acord a cuantumului pensiei cu dispozițiile legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei. Prin urmare, nu se poate vorbi despre afectarea retroactivă a unui «drept câștigat», de vreme ce, așa cum preciza Curtea Constituțională prin Decizia nr. 874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, de acest atribut se bucură doar «cuantumul pensiei stabilit potrivit principiului contributivității», și nu cuantumului pensiei aflate în plată, stabilit însă cu încălcarea dispozițiilor legale. Din contră, privită din această perspectivă, obligația restituirii sumelor încasate necuvenit este, mai degrabă, o expresie particularizată în materia asigurărilor sociale a instituției îmbogățirii fără justă cauză, prevăzută de art. 1.345 din Codul civil.*

23. *Pe de altă parte, Curtea constată că textul de lege criticat nu are în vedere doar ipoteza diminuării pensiei, ci și pe cea a măririi cuantumului acesteia, atunci când pensionarul solicită constatarea unei diferențe între suma legal cuvenită și cuantumului pensiei stabilit și aflat în plată, astfel că poate fi privit și ca un mijloc de protecție a dreptului la pensie.*

24. *De altfel, posibilitatea recuperării sumelor încasate necuvenit, chiar și a celor obținute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, a fost prevăzută și în legislația anterioară, atât în art. 89 și art. 187 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000, cât și în art. 84 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 82 din 6 august 1977.*

25. *Cât privește susținerea potrivit căreia dispozițiile de lege criticate ar contraveni prevederilor art. 1 alin. (4) din Constituție, Curtea constată că autorul excepției invocă o substituie a caselor de pensii în competența instanțelor de judecată. Or, de vreme ce deciziile caselor de pensii pot fi atacate în fața instanțelor de judecată, potrivit dispozițiilor capitolului VIII —*

Jurisdicția asigurărilor sociale din Legea nr. 263/2010, Curtea apreciază că o asemenea critică apare ca fiind în mod evident nefondată.»

48. Aceste argumente au fost reluate și prin Decizia nr. 715 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 171 din 23 februarie 2018. De asemenea, s-a reținut că: „19. *În ceea ce privește critica raportată la art. 16 din Constituție, Curtea apreciază că sunt incidente cele reținute prin Decizia nr. 454 din 20 septembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 946 din 25 octombrie 2005, potrivit căreia: «principiul egalității prevăzut de Constituție pentru cetățeni nu poate ca, prin extensie, să primească semnificația unei egalități între cetățeni și autoritățile publice. Așa cum rezultă din dispozițiile constituționale ale art. 16, cetățenii se bucură de drepturile prevăzute în Constituție și în legi, fiind egali în fața acestora și a autorităților publice, în timp ce autoritățile publice exercită atribuțiile ce le sunt stabilite de lege, potrivit competenței lor, în realizarea funcțiilor pentru care sunt create.»*

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

49. Prin raportul întocmit, judecătorii-raportori au apreciat că în cauza de față nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, în sensul că lipsește cerința noutății.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

50. În privința obiectului și a condițiilor sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în art. 519 din Codul de procedură civilă, a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care trebuie întrunite cumulativ, respectiv:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate;

— asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

51. În doctrină, dar și în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a arătat și că problema de drept trebuie să fie reală, să suscite interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, respectiv să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, astfel încât instanța de sesizare să considere că, pentru a înlătura orice incertitudine, este necesară declanșarea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

52. Evaluând elementele sesizării pentru a stabili dacă se verifică îndeplinirea simultană a tuturor condițiilor care permit declanșarea mecanismului de unificare a practicii judiciare, se constată că doar patru dintre cele cinci cerințe anterior enunțate sunt întrunite.

53. Astfel, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate legate de titularul sesizării și de stadiul soluționării pricinii în care sesizarea a fost promovată, cea referitoare la relația de

dependență dintre chestiunea de drept ce se cere a fi lămurită și rezolvarea pe fond a litigiului, precum și cea referitoare la nestatuarea anterioară de către instanța supremă asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării.

54. Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale a fost investită cu soluționarea apelului declarat de reclamanta X, în contradictoriu cu intimata Casa Județeană de Pensii Galați, într-un litigiu având ca obiect recalcularea pensiei. Drept urmare, potrivit dispozițiilor art. 155 din Legea nr. 263/2010 și ale art. 96 pct. 2 și art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, Curtea judecă în ultimă instanță.

55. Se constată, de asemenea, că este îndeplinită și condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept pentru soluționarea pe fond a cauzei, atât timp cât prima instanță a reținut aplicabilitatea dispozițiilor art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, în vigoare la data recalculării pensiei, considerându-le un fundament juridic al pretențiilor reclamantei.

56. De asemenea, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici nu s-a statuat anterior asupra problemei de drept la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

57. Noutatea chestiunii de drept, cerință de admisibilitate distinctă, nu este însă îndeplinită, astfel că nu apare ca posibilă declanșarea mecanismului de unificare reprezentat de sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

58. Analiza conținutului art. 519 din Codul de procedură civilă relevă că noutatea chestiunii de drept ce face obiectul întrebării prealabile reprezintă o condiție distinctă de aceea a nepronunțării anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra respectivei chestiuni de drept ori de cea a inexistenței unui recurs în interesul legii aflat în curs de soluționare cu privire la acea problemă de drept.

59. În absența unei definiții legale a noțiunii de „noutate”, verificarea acestei condiții ține de exercitarea dreptului de apreciere al completului investit cu soluționarea sesizării, astfel cum instanța supremă a hotărât în mod constant în jurisprudența sa (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; Decizia nr. 14 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 1 octombrie 2015).

60. Așa cum Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis în jurisprudența sa anterioară (Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, Decizia nr. 4 din 14 aprilie 2014, Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, Decizia nr. 14 din 8 iunie 2015, Decizia nr. 41 din 21 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017), cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel juridic.

61. Totodată, cerința noutății ar putea fi reținută ca îndeplinită și în cazul în care s-ar impune anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, ale unei norme legale mai vechi (ipoteza așa-zisei reevaluări a interpretării normei).

62. În egală măsură, noutatea se poate raporta și la o normă mai veche, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală mult ulterior intrării ei în vigoare (a se vedea, spre exemplu, Decizia

Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 10 din 20 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 14 noiembrie 2014).

63. Caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări date, opiniile jurisprudențiale diferite neputând constitui temei declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile. În situația în care există un număr semnificativ de hotărâri judecătorești care să fi soluționat, uneori chiar diferit, o problemă de drept, mecanismul legal de unificare a practicii judiciare este cel cu funcție de reglare — recursul în interesul legii, iar nu hotărârea prealabilă.

64. Prin urmare, depășirea stadiului unei practici incipiente, în curs de formare, și conturarea unei practici în legătură cu chestiunea de drept ce face obiectul sesizării trimit la concluzia că nu mai poate fi sesizată instanța supremă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, într-o asemenea situație scopul preîntâmpinării practicii neunitare nemaiputând fi atins, chestiunea de drept nemaifiind, prin urmare, una nouă.

65. Această concluzie se impune și atunci când s-ar putea decela o practică neunitară în legătură cu problema de drept respectivă.

66. Reamintind premisele stabilirii elementului de noutate a chestiunii de drept a cărei interpretare se solicită, anume asigurarea funcției mecanismului hotărârii prealabile de prevenire a practicii judiciare neunitare, precum și evitarea paralelismului și suprapunerii cu mecanismul recursului în interesul legii, devine evident că procedura pronunțării unei hotărâri prealabile nu este chemată să dea o soluție unei practici divergente deja existente, consecința, într-o atare situație, fiind aceea a inadmisibilității sesizării.

67. A considera altfel înseamnă a îngădui ca, în cadrul procedurii de unificare a jurisprudenței prin pronunțarea unei hotărâri prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție să nu se afle în situația de a se pronunța asupra unei probleme de drept în legătură cu care practica judiciară este inexistentă sau doar incipientă, deci în legătură cu o problemă de drept cu adevărat nouă, ci de a confirma sau, după caz, infirma anumite interpretări jurisprudențiale deja existente și, mai mult, consolidate prin pronunțarea unui număr semnificativ de hotărâri judecătorești. Or, prin aceasta s-ar ajunge la nesocotirea dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în partea lor privitoare la rațiunea și condițiile pronunțării unei hotărâri prealabile, atribuindu-i-se acestei proceduri o funcție specifică unui alt mecanism de unificare a jurisprudenței, respectiv recursului în interesul legii.

68. Cele două mecanisme de unificare a jurisprudenței sus-evocate sunt însă distincte juridic, fiecareia fiindu-i caracteristice anumite condiții de admisibilitate și, cu evidență, un rol procesual propriu.

69. În ce privește prezenta sesizare, punctele de vedere exprimate de curțile de apel, precum și hotărârile judecătorești atașate acestora evidențiază existența unei orientări jurisprudențiale majoritare (în sensul că revizuirea unei decizii de pensie în temeiul dispozițiilor Legii nr. 263/2010 este admisibilă, stagiul complet de cotizare utilizat, necontestat la momentul stabilirii drepturilor de pensie, putând fi modificat ca urmare a pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei decizii în interesul legii), fiind mult mai puțin numeroase hotărârile judecătorești prin care se afirmă că revizuirea întemeiată pe prevederile art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 nu ar fi admisibilă.

70. În aceste condiții, întrucât problema de drept sesizată și-a găsit dezlegare, chiar dacă nu întotdeauna unitar, în jurisprudența instanțelor, concretizată într-un număr important de hotărâri judecătorești, concluzia care se impune este aceea că nu este îndeplinită, în sensul prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă, cerința privind noutatea problemei de drept care face obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind, eventual, create premisele unui alt mecanism de unificare a jurisprudenței.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 303/121/2021, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea problemă de drept:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 107 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, se poate modifica, pe calea revizuirii, stagiul complet de cotizare utilizat, necontestat la momentul stabilirii drepturilor de pensie, ca urmare a pronunțării unei decizii în interesul legii de către Înalta Curte de Casație și Justiție?

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 6 iunie 2022.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:
Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

